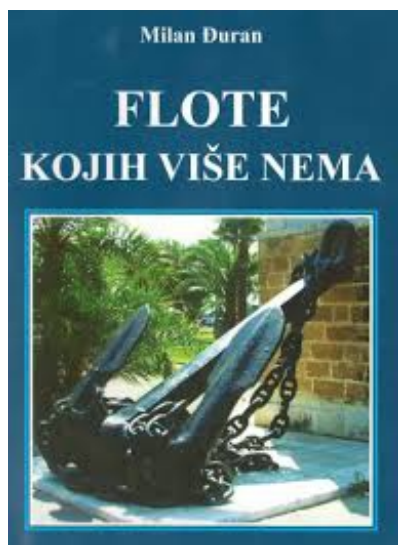

Marijan F. Kranjc, general-major u penziji

Flote kojih više nema

Ratne mornarice na istočnoj jadranskoj obali 1797–2005, sudbine ljudi, brodova i podmornica¹

(Ocena knjige)

Milan Đuran, Flote kojih više nema
(Vir: Google, Slike)

Pridružujem se pozitivnoj oceni četvorice uglednih recenzenata, posebno Fridriha Moretija, viceadmirala u penziji, da je avtor knjige mornaričkotehnički potpukovnik Milan Đuran, »najverodostojnije, iskreno i dosad najbolje« pisao o istoriji ratnih mornarica na istočnoj jadranskoj obali i njihovim flotama, koje nisu nestala v bitkama na moru, već na otpadu.

¹ Milan Đuran, *Flote kojih više nema*, »Beograd« 2014, Zrenjanin, 452 str., tiraž 300 primeraka.

Moja je opšta ocena: izuzetna knjiga o razvoju i propasti ratnih mornarica Avstro-Ugarske i triju Jugoslavija.

Pošto nisam mornarički stručnjak, svoje ocene i mišljenja ću izneti samo u odnosu na neka istorijska pitanja, o doprinosu Slovenaca, kao i o vojnostrateškim problemima, posebno o koncepciji i doktrini upotrebe JRM i razbijanju SFRJ. Deset sam godina bio sam formalno pripadnik JRM: u vremenu od 1959 do 1969 službovao sam u 4. armiji, kasnije preimenovanoj Vojnopomorskoj oblasti, u garnizonima Šibenik, Split i Pula, pa tako osećam potrebu, da dodam neka svoja mišljenja i kritičke ocene na pisanje potpukovnika Milana Đurana.

Naime, upoznao sam strukturu JRM i stekao mnogobrojna poznanstva i prijateljstva medju pripadnicima JRM. Obišao sam mnoge luke duž jadranske obale i osetio draž vožnje sa brodovima JRM. Kao pripadnik vojne policije i bezbednosti bio sam puno angažovan na suprostavljanju obaveštanim prodorima u jedinice i ustanove JRM, pa sam tako stekao i dojam, da su starešine JRM dostojanstveno položile ispit iz samozaštite i (jugoslovenskog) patriotizma.

Avtor je knjigu podelio na 25 glava. O Austrougarskoj vojnoj mornarici napisao je 5 glava odnosno 96 stranica. O vojnoj mornarici Kraljevine SHS/Jugoslavije napisao je 6 glava odnosno 94 stranice. Avtor je težište svog rada posvetio razvoju JRM u 13 glava odnosno na 196 stranica, dok je o ratnoj mornarici SRJ napisao jednu glavu odnosno 18 stranica.

Taktičko-tehnički podaci o brodovima su zaista enciklopedični, a izuzetna je i likovna oprema knjige –

fotografije luka, brodova, mornara, pa i svih admirala i generala JRM.

Avtor je moju knjigu *Slovenska vojaška inteligenca* uvrstio u spisak literature, a neke moje stavove je i citirao, na čemu mu zahvaljujem.

Avtor je veoma realno prikazao dvojicu admira (general) slovenačke narodnosti i to Cirila Kocha in Ivana Kerna, pa i poručnika bojnog broga i narodnog heroja Sergija Mašera.

Avtoru ipak moram prigovoriti na nekim propustima, i to:

- pojedinim istorijskim događajima je dodao previše sitnih detalja, pa se tako gubi sagledavanje celine;
- bes sudskih dokumenata se ne mogu objavljivati podaci o špijunima i saradnicima okupatora, pa makar su navedeni u knjizi poznatog generala Terzića;
- u austrougarskoj vojnoj mornarici je postojao i čin *grossadmirala* – velikog admirala (Anton Haus), pa avtor čak ne prikazuje pravu shemu admiralskih činova;
- smeta me, što avtor ne navodi admirale austrougarske vojne mornarice po njihovoj nacionalnosti odnosno po mestu rođenja, jer bi tada morao prikazati veliki broj istih (39) iz sadašnjih slovenačkih krajeva, među njima i viceadmirala Wilhema Tegetthoffa, komandanta austrougarske vojne mornarice, rodom iz Maribora, po majci slovenačkog porekla (drugi komandant i veliki admiral Anton Haus, rođen u Tolminu, nije bio slovenačkog porekla, jer je i majka bila Nemica);
- citiranje novinarskih članaka ne spada v ovako ozbiljnu i studioznu knjigu;

- avtor doduše ne navodi armijskog generala Veljka Kadijevića u spisku literature, no ipak citira neki njegov (pogrešni) stav;
- određeni navodi nisu dovoljno obradjeni (izda slovenačke revije *Mladina* nisu stajali novinari, već organi SDB i SK Slovenije);
- doduše sitnica, no avtor navodi nekakv nemački poziv, ali pogreškom reći (beliben);
- šteta je što avtor nije uspeo prikupiti fotografije admirala u admiralskoj uniformi, već se morao zadovoljiti čak fotografijama u civilno modelu;
- čini se, da je avtor dosta neselektivno skraćivao tekst svoje knjige (po njegovim rečima od 700 stranica na 450).

Knjigu *Flote kojih više nema* potrebno je pročitati!